

Těmto metr vysokým bonsaím buku je již třicet let – důsledek neutuchajícího okusu zvěří.

Udělali jsme pro přírodu – ochrana zmlazení na Nebesích

Petr Jiskra, AOPK ČR, Regionální pracoviště Správa CHKO Slavkovský les

V loňském roce vyhlášená národní přírodní rezervace Nebesa se může pyšnit uceleným a rozsáhlým komplexem starých lesních porostů, který bychom v Karlovarském kraji jen stěží hledali. Díky příkrým a skalnatým svahům, špatně přístupným pro těžbu dřeva, byly zdejší porosty po léta šetřeny, což umožnilo vznik výjimečného lesa. Do strmých svahů se turisté neženou, není zde slyšet řev motorových pil, jen vítr šumí ve větvích a lesní ptactvo svými trylky doladuje poklidnou atmosféru. Oáza pro všechnu faunu i flóru. A tak není divu, že se zde daří také spárkaté zvěři, která se sem zvláště v zimním období stahuje z podstatné části Krušných hor. I v zimě tu totiž slunce prohřívá jižní svahy a velký počet semenáčků a mladých stromků je výtečnou

pastvou pro jeleny, srnky i muflony. Mají tu vše, co potřebují – klid, kryt a krmení.

Takto vysoká koncentrace zvěře se nutně musela podepsat na stavu mladých lesních porostů. Zmlazení buku je zde vsutku živelné. Stovky semenáčků se snaží zaujmout své místo na slunci v tlačenci svých bratrů. A když už se jim to podaří, jsou pravidelně okusovány zvěří, každoročně a stále dokola. Některým stromkům se přeci jen podaří uniknout okusu a rychle vyženou do výšky, kam už ani jelen nesáhne. Vyhráno však nemají. Čeká je sice přibližně deset let klidného růstu, ale pak, až jim zesílí kmínky, nastupuje jelení zvěř i muflon a zlepšuje si jídelníček loupáním kůry. Některé mladé porosty jsou sloupány více, některé méně. Loupáno je však všude. Že jsou

- ▲ Fatální plošné loupání suťové javořiny – stromy, které přežijí, se později lámou.
- Oplocenka proti okusu a loupání zvěří – zadrátovaný kus lesa. Všechny fotografie Petr Jiskra.

sloupány javory, jasany i jilmy, které mají chutnou a měkkou kůru nikoho nepřekvapí, ale že jsou sloupány i rozsáhlé porosty buku, kterého si jinak zvěř nevsímá, je na pováženou. Lesních strážníků je zde moc, nepanuje tady rovnováha mezi lesem a zvěří. Čeho je moc, toho je příliš. Je to přírodní rezervace. Les by se v ní měl vyvíjet samovolně bez zásahů člověka, ale nemůže. Zvěř mu to neumožňuje a přezvěření je výsledkem činnosti člověka. Les si sice nějak poradí – minimálně alespoň nějaké buky odrostou, ovšem nic jiného. Vznikne buková monokultura. A každá monokultura je nestabilní. Je tudíž jen otázkou času, kdy bude stabilita opět porušena.

Je nutno podotknout, že místní myslivecké sdružení se snaží zvěř do jisté míry redukovat, ale chtějí by museli i další okolní správci honit, ze kterých se stáda zvěře stěhují na zimu do údolí Ohře.

Je tedy nezbytné společně jednat. Proto se AOPK ČR, RP Správa CHKO Slavkovský les dohodla s vlastníkem lesních porostů Lesy ČR, s. p. na výstavbě oplocenek pro přirozené zmlazení dřevin. Byla vytipována místa s potenciálem zmlazení nejen buku, ale i jilmů, javorů nebo třešní. Z národních dotačních prostředků Ministerstva životního prostředí (Program péče o krajinu) tedy bylo vybudováno 20 oplocenek o celkové délce 2,5 km za částku 0,5 milionu korun. Práce proběhly na podzim roku 2020 a již v letošním roce je vidět jejich efekt – semenáčky nejsou okousané a normálně odrůstají. Ploty tedy proti zvěři

fungují dobře. Nyní stojíme před dilematem. Budeme stavět další ploty? Kolik toho oploíme – ještě jednou tolik, anebo máme oplořit rovnou celou rezervaci? To ovšem není trvalé řešení. Jediným smysluplným řešením, které nebude daňového poplatníka nic stát, je nastolení rovnováhy mezi množstvím zvěře a přirozenou úživností lesa. Ale to je už jiný příběh. ■

KRÁTKÉ ZPRÁVY

■ Dne 24. června 2021 přišlo na Mariánskolázeňsko a Tepelsko extrémně silné krupobíjí. Nejsilnější bylo v poměrně úzkém pásu podél toku Teplé v oblasti mezi Závěšínem, Rájovem a Služetínem. Vegetace zdejších luk byla doslova nasekaná na kousky a v důsledku přílivového deště zcela slehlá. V lesích ležela pod stromy souvislá vrstva letorostů, na rybnících zůstaly z vody trčet pouze oholené stvolý orobinců a na jejich hladině plavala souvislá vrstva článků z rozlámaných lodyh přesliček. Výsledky podzimního sčítání hnízd housenek vzácného hnědáka chrastavcového bohužel potvrdily nejčernější obavy – velikost zdejších populací dramaticky poklesla. Díky dlouhodobé péči o zdejší lokality však byly populace hnědáka naštěstí natolik početné, že zde přeci jen dokázala alespoň malá část jedinců přežít. Nezbyvá než doufat, že se zde motýli opět dokáží namnožit.